

”Hoe zit ’t nou aailijk ...?”

Bovestaonde vraeg krije wij van de Waarekgroep Diëlect messchie wel ’t aaldermêeste gesteld. Over anderande dinge die met deuze rebriek in ’De Stem’ te maoke hebbe, zôwel inhoudelijk as taoltechnisch. “Beste mevrouw, hoe zit ’t nou aailijk? As ‘k u zô hoor vertelle hoof ‘k me hêemel nie te schaome dà ‘k zô plat praot, mor mò ‘k ‘r juist aareg trots op weze!” Dà zee onderlest een mevrouw in ’t Slierechs Museum nae ’n praotjie in en over ons diëlect. Altijd is m’n antwoord ’t zellefde. Dat ‘t ’t mooiste is as ie je aaltijd en overaal ken redde. Dat ’t Nederlans een prachtige taol is, mor dat onze Baggerdurrepspraot nè zô goed hêël biezonder is met êeuweouwe taolverschijnsele. Mijn aage moeder had allêên lêêgere school, mor was aareg taolgevoelig. Ze was dol op taolspellechies, loste de aaldermoeilijkste cryptogramme in ’n mum van tijd op en was aareg beleze. Ze genoot van taol, en hê me bijgebracht dà ‘k me veraal mos verdiepe in aallebaai de spraokvurreme. Kijk, dat is t’r dus al bewust van jongs af aan ingebracht en is blijve hange. Krijg ie i je jeugd te hore dà diëlecte nie goed zijn, veraal nie mooi en onbeschaofd, tja dan draog ie dat messchie wel mè je mee. Ik heb iemand gekanne die prachtig Nederlans sprak, mor om d’n aandere zin vloekte, dà ving ik nou onbeschaofd! Op de praot van onze voorvaodere, en veraal onze voormoedere die ons opvoedde en leerde praote, ben ‘k inderdaod trots. ’t Is nè zô biezonder as ouwe schilderije of ouwe bouwwaareke!

Aamel ’n stuksie waerd

“Hoe is ’t mogelijk Korsjon, dà jullie nou al meer as 900 keer een verhaoltjie hebbe laete verschijne? Hoe komme jullie toch aaltijd mor weer aan onderwaarepe? Hoe zit dat nou aailijk?” Kijk, dat zit zô ... As Waarekgroep wille wij ’t diëlect vastlegge zôôas ’t ongeveer sund d’n oorlog tot nou gesproke wier en wordt. Nie meer en nie minder. We plaaite d’r hêemel nie voor om ’t in te voere in ’t onderwijs of zô. We wille ’t allêên mor vastlegge en ’t biezonere d’r van onder d’n aandacht brenge. Punt. (Hoewel we ’t stiekum netuurlijk wel aareg leuk vinge dat een leraer in Gurrekom d’r ok in de klas aareg veul aandacht aan besteedt!) Daernaest wille we dinger van gewone mense en gewone gebeurtenisse opschrijve. Ommers, over oorlogge en van koningshuize wete me genogt, mor wat wete me nou aailijk van de gewone mense? We wete temet amper hoe onze oma’s en opa’s geleefd hebbe. Met onze aalledaegse verhaoltjies hope me ok wat van ’t gewone leve in Slierecht vast te legge. Dat zit barstesvol verhaole. Bij u niet? Jawel, hoor, zeker wete! Zô zat ‘k vanochend lekker uitgebraaid te baddere en mos inêens grinneke om aalle potjies en flessie in de badkaomer. “Een stuksie waerd!” zegge wij dan aaltijd. Nou zit ‘k op ’n lappoppie met u te praote. Goh, u mos is wete hoe dà 25 jaer geleeje gong. Een stuksie waerd! Trewaail ‘k dut zit te doen, trippe d’r twêê duifies voor de tuin deur rond, die komme elleke dag twêê keer wà voer haole. Een stuksie waerd! D’n bonte klimop tege de graozie is ’t tóch weer gaon doen en we doche van de winter nog wel dat ie ’t begeve had. Blijdschap dus om die hederao. Een stuksie waerd! ’t Droevige bericht van de week van een dierbaore, ’t trieste verhaol van wêér een echtschaaiding in de kennissekring, die lieverd die hêemel over d’r toere was, ons kostelijke onverwachte bezoek aan een voormaolige eendekooi of ’t ritjie langs de Linge ... Aamel een stuksie waerd!

Wie weet?

“Hoe wete jullie nou aailijk hóe je aalles op mò schrijve? Hoe zit dat nou?” Hêël simpel: dat wete we niet! Of liever gezeed: Dat wisse me niet! Ooit zij me gewoon begonne. Aalles

opschrijve zôôas ie 't zegt. En mor vergelijke. En hullep vraege aan taolkundiges. En bij aanderes die bezig zijn mè taol en diëlect. 't Aaldermoeilijkste is om konsekwent te weze. As voorbeeld: we hebbe ooit 't boek 'Waffere momme' laete verschijne. Tegewoordig schrijve dat as: 'Waffere mò me'. Is dat nie aareg? Belnêent! 't Nederlans krijg nog regelmaotig een nieuwe spelling. Daerbij vergeleke zijn wij pas aareg kort bezig. Nie gek dus dat onze inzichte ok wel is veraandere. Bovendien: ok onderling zij me 't in de waarekroep niet aaltijd êens. Sommiges zegge: "mit de bus", anderes: "met de bus". Of: "lêêgere school" en "laegere school". Ok zij me 't nie êens over buitelandse woorde. De meerderhaaid vingt dà me die oorspronkelijk motte houwe, anderes plaait d'r voor om die ok te verslierechse. Is dat aareg? Nêent! Dat houdt onze vergaoderinge boeiend en levendig! Een grôôt houvast van 't Slierechs schrijve is netuurlijk ons woordeboek 'Slierechs van A tot Z'. Êens met die spelling of nie, dát hantere me! Behaaleve êene uitzondering: dat omgekeerde eechie, de sjwa, die stao wel in 't boek, mor nie in de krant. Ok daerover zijn de stemme verdêeld. Wie weet komp 't nog wel is zô wijd ...

Pure aaremoei

"Wie regelt dat nou aailijk iedere week voor de krant, hè? Hoe komp dat 'r in?" Aalles wat ingezonde wordt, komt hier in huis terecht. Dà's langzaam zô gegroeid. D'n êene dee dut en d'n aore dee dat. Rook Buizerd en ik zurregde in de beginjaere saome voor de stuksies in de krant. Dat was fijn. We konne saome overlegge. Anderes verzaomelde woordties en bijnaome of sprakke bandjies in, schreve verhaoltjies en verzurregde de bijêênkomste. Laeter ben 'k dat nôdgedwonge deur hum z'n overlije, allêên vedder gaon doen. De jonges (op 't ôôgenblik zijn de medelêêje allêên mor manne) houwe d'r aage op 't ôôgenblik bezig met de afronding van een Baggerboek. Daermee, en ok met 't woordeboek, heb ik me hêemel nie, of amper, bemoeid. As u een verhaoltjie opstuurt, en dat mag gerust in 't Nederlans, dan 'vertaol' ik dat in 't Slierechs. Soms maok ik 't wat langer of korter of Slierechser, mor 'k perbeer aaltijd de schrijftrant van d'n inzender zôôveul mogelijk te behouwe. Dan nog eefies een pluim op d'n hoed van Besjaone. Naest aal 't waarek voor de website zurregt hij d'r ok voor dat 't verhaoltjie bij de krant komt én ... dat 't wekelijks te vinge is op die site en ... met plaetjies d'r bij. Bekant niemand weet dat hij daer dikkels nog meer tijd aan kwijt is as ik. We hebbe enkele trouwe schrijvers, mor soms hebbe me hêemel niks in voorraed. Dan mò 'k zellef weer aan de bak en ziet u mijn naam d'r onder staon. Pure aaremoej dus deuze week! Gewoon een stuksie over wà vraege die ons regelmaotig gesteld worde. Zôô zit dat dus! Tot de kijk mor weer, hee!

Korsjonnao

P.S. Vanaf 1 juni legt d'n twêeden druk van 't boek over Wijk C van Wout van Rees weer op de plank bij boekwinkel De Waerd, in 't Sliedrechs Meseum en op woensdagmiddag in 't Onderhuys voor U klaar!